

ПРОМЕНИ В ОБЩИЯ РЕГЛАМЕНТ ЗА ГРУПОВО ОСВОБОЖДАВАНЕ

Гинка Симеонова,
департамент „Право“, НБУ

В рамките на политическите насоки на Европейската комисия (ЕК или Комисията) за постигане на растеж особено място има провеждането на ефективна политика за конкуренция. Генерална дирекция (ГД) „Конкуренция“ (заедно с националните органи за конкуренция) има изключителната компетентност да прилага правилата за конкуренция и се очаква да подкрепи действията на Комисията в развитието на приоритетните отрасли. Политиката на конкуренция на Европейския съюз (ЕС) трябва да насърчава също ефективността и иновациите, които водят до растеж и ползи за обществото като цяло. Целта е да сесъсредоточи също дейността по разкриване и предотвратяване на картели на пазара, установяване на злоупотреби с господстващо положение и антиконкурентни сливания, както и целенасочено и правилно прилагане на правилата за държавните помощи.

В условия на интегриран вътрешен пазар конкуренцията дава на хората богат избор на продукти на цени, които те могат да си позволят. Той насърчава компаниите да внедряват и инвестират. Накратко, конкуренцията гарантира, че пазарите третират гражданите на Съюза равнопоставено, т.е. справедливо. Ето защо правилата за конкуренцията – включително правилата за държавна помощ – са част от учредителните договори на ЕС от самото начало. Развивайки, подобрявайки и опростявайки режима на държавните помощи в последните години, тези правила помагат да превърнат свободния пазар в работещ за всички.

Чисто икономическото сътрудничество, което стои в основата на ЕС, с времето прераства в политическа и социална обвързаност, а посредством правото на ЕС изгражда задължителни правила за поведение, които, от своя страна, регулират обществените отношения, вкл. и в областта на държавните помощи. Правилата в областта на конкуренцията създават един вид модел, който всеки участник на пазара трябва да съблюдава, като по този начин изпълнението на именно тези правила се явява гаранция за защита на свободната и лоялна конкуренция.

Държавните помощи предоставят национален публичен ресурс. От гледна точка на суверенитета на държавите членки те са свободни на пръв поглед да разходват собствения си бюджет по свое усмотрение. Когато обаче тяхното поведение застрашава конкуренцията, ЕС – в лицето на ЕК – е длъжен да се намеси и да предприеме необходимите мерки за преустановяване на подобно посегателство върху свободата на конкуренцията¹. Обратно също е валидно.

Модеризирането на държавните помощи в контекста на стратегията за растеж „Европа 2020“ подобрява ролята на държавната помощ за икономическия растеж и нейния капацитет „да допринесе активно и положително за целите на „Европа 2020“, като насърчава и подкрепя инициативи за по-иновативни, ефективни и екологични технологии, като съ-

¹ ЕК взе повече от 500 решения за държавата за банките в Европа от началото на кризата. През последните десет години поиска от правителствата да възстановят помощи от около 24 милиарда евро, които не отговарят на правилата – https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/vestager/announcements/state-aid-and-fair-competition-worldwide_en

щевременно улеснява достъпа до обществена подкрепа за инвестиции, рисков капитал и финансиране за изследвания и развойна дейност. Като поставя акцент върху качеството и ефикасността на публичната подкрепа, контролът на държавните помощи може също да помогне на държавите членки за засилване на бюджетната дисциплина и подобряване на качеството на публичните финанси, което води до по-добро използване на парите на данъкоплатците. Това е особено важно, за да се постигне интелигентна фискална консолидация, съвместяваща ролята на целеви публични разходи за генериране на растеж и необходимостта от контролиране на бюджетите. Следователно е необходимо в процедурата за европейския семестър да залегне контролът на държавната помощ и по-общите съображения, свързани с конкуренцията². Като част от процеса на опростяване на правилата, нормите, уреждащи института на държавните помощи, предвиждат възможност определени категории държавна помощ да бъдат отпускани директно от националните държави без необходимост от предварителна нотификация и разрешение за това от страна на ЕК.

За да бъде дадено публично подпомагане съвместимо с правилата за държавните помощи, заложен в чл. 107 и чл. 108 ДФЕС, държавната помощ трябва да бъде допустима.

Първостепенен елемент от изясняването на делението на допустими и недопустими държавни помощи е определянето на обхватното поле на двете понятия, а именно – допустимост и недопустимост. Първото включва в себе си правомерно правно явление, което осигурява правомерен правен резултат с факта на осъществяването си. Едно подпомагане ще се приеме за допустимо при наличие на кумулативно изискуеми предпоставки. На първо място, за да се приеме държавната помощ за допустима, тя трябва да бъде съвместима с принципите на вътрешния пазар. На второ място, подпомагането ще е допустимо, ако са спазени процедурните правила за отпускането ѝ. Това означава, че трябва да е осъществена процедурата по нотификация пред ЕК и да има положително решение от нейна страна за отпускане на помощта или за помощи *de minimis* и такива, попадащи в обхвата на ОРГО – точно да са осъществени правно регламентирани процедури и правила за тези видове помощи³. Изпълнението на тези две предпоставки превръща помощта в правомерен правен институт, в допустимо подпомагане, годно да породи правомерни правни последици, детайлно уредени от правните норми, регулиращи материята. По този начин се постига и правомерен резултат, а целта, която се преследва с предоставянето на помощта, ще бъде законосъобразна.

Следователно делението на държавните помощи на допустими и недопустими се извършва с оглед правния ефект, който постигат. Допустимата помощ е такава помощ, годна да породи законосъобразни правни последици вследствие на нейното отпускане и реално осъществяване. Недопустимата помощ, от своя страна, също поражда определени правни последици, но с обратен знак. Недопустима е помощта в три случая. Първо, недопустимата помощ е несъвместимата помощ, тази, която оказва такова сериозно влияние върху свободната и лоялна конкуренция, че отпускането ѝ не може да бъде разрешено, защото би довело до труднопоправимо изкривяване на социално-икономическата среда. На второ място, недопустима ще бъде и помощ, която, макар да е съвместима с принципите на вътрешния пазар, не е отпусната съгласно процедурите и правилата на ДФЕС, Процедурния регламент и

² Съобщение от Комисията до Европейския парламент, до Съвета, до Европейския икономически и социален комитет и до Комитета на регионите: Модернизиране на държавната помощ на ЕС /* COM/2012/0209 final */

³ Виж **Валериева, Г.** Правомощия на Европейската комисия при отпускането на държавна помощ. – *De Jure*, бр. 2/2012.

ЗДП. Трето, недопустима ще бъде и помощ, която, освен че е несъвместима, е била и отпусната в нарушение на процедурите, правилата и принципите, заложи в ДФЕС, Процедурния регламент и ЗДП. Недопустимото подпомагане и в трите хипотези, описани по-горе, не може да постигне целесъобразен и законосъобразен ефект в правния мир, не може едно противоправно явление да влече след себе си правомерен резултат. Незаконсъобразността на такава помощ произтича директно от нарушението на правните норми, уреждащи материята. Въпросът за целесъобразността обаче е свързан със самото понятие за принципа на целесъобразността в административното право. Поради тази причина е редно да разгледаме и нецелесъобразната помощ като елемент на недопустимата такава.

Целесъобразността е онази възможност за действие на администрацията, която е най-пряко ориентирана към постигането на най-благоприятния резултат за отделния гражданин⁴. Целесъобразността предполага вземане на най-доброто решение в конкретната ситуация и вследствие неналичието на точни законови критерии предоставя в най-голяма степен възможност за злоупотреба с дискреционната власт. При предоставянето на държавна помощ в хипотезите на възможност за упражняване на оперативна самостоятелност от компетентния орган (напр. чл. 107, § 3 ДФЕС) той трябва да съобразява конкретното си решение и с оглед целесъобразността на подпомагането. Погледнато в най-широк смисъл, считаме, че и едно подпомагане, несъобразено с принципа на целесъобразността, може да се приеме за недопустимо. В крайна сметка институтът на държавните помощи се създава, за да уреди правна възможност за регулативна функция на държавата по отношение на пазара в защита на значими обществени и/или общностни интереси. Целесъобразността, разбира се като навременно, ефективно, отговарящо на предизвикателствата на конкретните ситуации поведение от страна на администрацията, трябва да стои в основата на публичното подпомагане. Държавна помощ, която формално отговаря на изискванията на закона, но не е целесъобразна, би следвало да се приеме за недопустима. Целта за допускане на регулация на пазара от страна на държавата чрез подпомагане с публични ресурси на определени бенефициери се изразява в усъвършенстване и подобряване начина на живот на отделния гражданин на Съюза и се осъществява в полза на обществото като цяло в отговор на конкретни нужди. Компетентният в областта на държавните помощи орган е длъжен да действа, като трябва да преценява както законосъобразността, така и целесъобразността на планираното подпомагане, за да бъде то допустимо и да съумее да постигне желан правен и социално-икономически резултат.

Модернизирането на държавната помощ, за да се създадат опростени и по-ефективни правила, които да минимализират случаите на недопустима помощ, е приоритет на европейския законодател в новия програмен период.

Мерките за групово освобождаване включват онези, които са освободени от задължение за предварително уведомяване на Комисията и които следователно могат да се прилагат без предварително разрешение от страна на Комисията. Съгласно член 109, параграф 3 Съветът, по предложение на Комисията и след консултация с Европейския парламент, може да приема подходящи регламенти за прилагането на член 107 и член 108 и в частност може да определя условията, при които се прилага член 108, параграф 3, както и категориите помощи, които са изключени от процедурата по нотификация. Във връзка с процеса на модернизация и опростяване на процедурите за държавна помощ от Европейската комисия Съветът прие т.нар. Упълномощаващ регламент – Регламент (ЕО) № 994/1998 на Съвета от 7 май 1998 г. (ОВ L 142 от 14.05.1998 г.), отм. от Регламент (ЕС) 2015/1588 на Съвета от 13

⁴ В този смисъл и **Славова, М.** Принципи на административното право. С.: Сиби, 2002, 62-63.

юли 2015 г. (ОВ L 248 от 24.09.2015 г.), който дава възможност на Комисията да приема т. нар. „регламенти за групово освобождаване за държавна помощ“. По силата на Общ регламент за групово освобождаване (ОРГО) държавите членки могат да предоставят държавна помощ, която по силата на правната норма, *ex lege*, е обявена за допустима – съвместима и законосъобразна, въпреки че не е преминала през процедура на нотификация. Това означава, че преценката за допустимост на помощта е направена предварително и одобрението на ЕК е дадено чрез нормативно установени условия, на които трябва да отговаря помощта. По този начин се създава специален правен режим за определени категории помощи, като този специален ред не изисква процедура по нотификация като част от фактическия състав за осъществяване на законосъобразно публично подпомагане. Условията, на които трябва да отговарят такъв вид помощи, са предварително определени в ОРГО. В резултат на това държавите членки се освобождават от задължението си да нотифицират едно планирано публично подпомагане, дерогирайки член 108, параграф 3 от ДФЕС, съгласно който всички планове за предоставяне на нова помощ трябва да се съобщят на Комисията и не следва да се привеждат в действие, преди Комисията да е разрешила това. С Регламент (ЕО) № 994/98 на Комисията се предоставят правомощия да обяви в съответствие с член 109 от Договора, че при определени условия следните категории могат да бъдат освободени от задължението за уведомяване: помощи за малки и средни предприятия (МСП), помощи за научноизследователска и развойна дейност, помощи за опазване на околната среда, помощи за трудова заетост и обучение и помощи, отговарящи на картата за предоставяне на регионални помощи, одобрена от Комисията за всяка държава членка. Въз основа на това Комисията прие Регламент (ЕО) № 800/2008⁵. Първоначално Регламент (ЕО) № 800/2008 трябваше да се прилага до 31 декември 2013 г., но този срок на прилагане беше удължен с Регламент (ЕС) № 1224/2013 на Комисията от 29 ноември 2013 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 800/2008 по отношение на периода на неговото прилагане⁶ изтече на 30 юни 2014 г. На 22 юли 2013 г. Регламент (ЕО) № 994/98 беше изменен с Регламент (ЕС) № 733/2013 на Съвета от 22 юли 2013 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 994/98 по прилагането на членове 92 и 93 от Договора за създаване на Европейската общност към някои категории хоризонтална държавна помощ⁷, като на Комисията бяха дадени правомощия да разшири обхвата на груповото освобождаване с нови категории помощи, за които могат да бъдат определени ясни условия за съвместимост. Тези нови категории групово освободени помощи включват: помощи за отстраняване на щети, причинени от някои природни бедствия, социални помощи за транспорт за живеещите в отдалечени региони, помощи за широколентови инфраструктури, помощи за иновации, помощи за култура и опазване на културното наследство, помощи за спортни инфраструктури и многофункционални инфраструктури за отдих. По силата на ОРГО се намаляват административните формалности за отпускането на държавни помощи, като броят на категориите, за които не трябва да се изпраща уведомление до Комисията, нараства и същевременно се хармонизират и събират в един текст правилата, които досега са съществували в пет отделни регламента. Освен намаляването на административната тежест за публичните органи и Комисията с регламента държавите членки се насърчават да използват ограничените ресурси по най-ефективния начин. Общият регламент за групово освобождаване играе ключова роля за опростяването и изясняването на правилата за държавните помощи, намаляването на бюрокрацията и възможността инвес-

⁵ ОВ L 214, 9.08.2008, 3.

⁶ ОВ L 320, 30.11.2013, 22.

⁷ ОВ L 204, 31.07.2013, 11.

тициите да продължат възможно най-бързо. Това също така позволява на Комисията да съсредоточи своя контрол върху държавните помощи върху случаите, които най-много нарушават конкуренцията

Комисията направи и нещо друго, което, въпреки че не е официално свързано с преразглеждането на ОРГО, вероятно ще окаже още по-решаващо влияние върху склонността на държавите членки да използват ОРГО вместо различните насоки. Новите насоки са по-строги и по-взискателни. Съблюдаването на техните разпоредби не е въпрос на маркиране на съответните полета. Формалистическото съответствие бе заменено с материален икономически анализ на действителното въздействие на мярката за държавна помощ.

Новият ОРГО и насоките за периода 2014 – 2020 г. не трябва да се припокриват, или поне се припокриват сега много по-малко, отколкото в периода 2007 – 2013 г. Това означава, че държавите членки нямат възможност да използват или ОРГО, нито насоки за едно и също действие. Ако дадена мярка попада в обхвата на ОРГО, Комисията ще откаже да оцени нотификация от държава членка⁸.

Правилата, заложили в ОРГО, позволяват на държавите членки да отпускат помощ, без да се налага Комисията да се намесва, без акт от нейна страна. Оценката за съвместимост е направена предварително под формата на предварителен контрол и резултатите от него са обективирани в правните норми, регулиращи условията, на които трябва да отговаря публичното подпомагане, за да се ползва от облекчения режим, предвиден в ОРГО. Всичко това постига бързина и ефективност, общи принципи на административната дейност, разбирани като осъществяване на държавно управление в интерес и в защита правата на отделния гражданин.

Преди четири години една на всеки три нови мерки за държавна помощ подлежеше на нотификация, сега тази цифра е само една на двадесет. Така че хиляди безвъзмездни средства, на стойност около 26 милиарда евро годишно, могат да подпомогнат сектори като образование, обучение и научни изследвания, МСП и зелена енергия по опростения режим на ОРГО⁹. Разбира се, съществуват сектори, изключени от приложното поле на груповото освобождаване. ОРГО не се прилага за следните сектори и мерки:

- Схеми с бюджети над 150 милиона евро;
- Дейности, свързани с износа;
- Помощ, която зависи от използването на местни продукти;
- Първично земеделие и рибарство;
- Закриване на въглищните мини;
- Предприятия с неизпълнени решения за възстановяване на неправомерна държавна помощ [те трябва да върнат несъвместима помощ, освен в случай на природни бедствия];
- Предприятия в затруднение [не могат да получават помощ, освен в случай на природни бедствия];
- Неотделимо нарушение на правото на ЕС [напр. изисквано използване на местни продукти].

Когато едно предприятие е активно в сектори, които отговарят на условията за получаване на помощ съгласно ОРГО и също така в изключени отрасли, те трябва да поддържат отделни сметки.

⁸ <http://stateaidhub.eu/blogs/stateaiduncovered/post/24>

⁹ https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2014-2019/vestager/announcements/state-aid-and-fair-competition-worldwide_en

ОРГО определя прагове, до които регламентът е приложим и когато размерът на помощта или когато разходите за даден проект надхвърлят определените прагове, е необходимо индивидуално уведомяване¹⁰. За да се изчислят интензитетът на помощта и допустимите разходи, всички използвани данни се събират преди приспадането на данъци и други такси.

За да се приложи ОРГО, помощите трябва да отговарят на общи условия, валидни за всички категории, попадащи в обхвата на регламента – помощта трябва да бъде прозрачна (чл. 5)¹¹ и трябва да притежава стимулиращ ефект (чл. 6)¹².

¹⁰ Общите прагове са, както следва:

- Регионални инвестиции: 100 млн. евро
- Регионално развитие на градовете: 20 млн. евро
- Инвестиции за МСП: 7,5 млн. евро
- Консултантски услуги за МСП: 2 млн. евро
- Участие на МСП в панаири: 2 млн. евро
- МСП в ЕТС: 2 млн. евро
- Финансиране на риска: 15 млн. евро
- Стартиращи фирми: 1–3 милиона евро
- Фундаментални изследвания: 40 млн. евро
- Промислени научни изследвания: 20 млн. евро
- Експериментално развитие: 15 млн. евро
- Предпроектни проучвания за изследователски дейности: 7,5 млн. евро
- Инвестиции в научноизследователска инфраструктура: 20 млн. евро
- Клъстери за иновации: 7,5 млн. евро
- Помощ за иновации за МСП: 5 млн. евро
- Иновационни процеси и организационни дейности: 7,5 млн. евро
- Обучение: 2 млн. евро
- Работници в неравностойно положение: 5 млн. евро
- Работници с увреждания: 10 млн. евро
- Инвестиции за опазване на околната среда: 15 млн. евро
- Енергийна ефективност: 10 млн. евро
- Оперативна помощ за зелено електричество: 15 млн. евро
- Отстраняване на замърсени терени и централно отопление и охлаждане: 20 млн. евро/предприятие
- Енергийна инфраструктура: 50 млн. евро
- Широколентова инфраструктура: 70 млн. евро
- Запазване на културата и наследството: 100 млн. евро
- Оперативна помощ за опазване на културата и наследството: 50 млн. евро
- Аудио-визуални произведения: 50 млн. евро годишно
- Спортна и многофункционална инфраструктура: 15 млн. евро
- Оперативна помощ за спортна инфраструктура: 2 млн. евро
- Местна инфраструктура: 10 млн. евро.

¹¹ Помощи, за които е възможно да се изчисли предварително с точност брутенят им еквивалент на безвъзмездна помощ, без да е необходимо да се прави оценка на риска.

¹² Приема се, че помощта има стимулиращ ефект, ако бенефициерът е подал писмено заявление за помощ до съответната държава членка, преди работата по проекта или дейността да е започнала. Това изискване не е абсолютно, напр. за регионалните оперативни помощи, регионалните помощи за градско развитие, помощите за МСП за достъп до финансиране, помощите за наемане на работещи в неравностойно положение, помощите за наемане на работещи с увреждания, помощите за пенсиране на допълнителните разходи, свързани с наемането на работещи с увреждания, помощите под формата на намаления на данъците за околната среда и др. изискването за наличие на стимули-

ОРГО въвежда задължение за държавите членки да представят на Комисията кратък информационен формуляр в срок от 20 работни дни от приемането на мярката. Те също така трябва да представят годишни доклади. Освен това трябва да поддържат подробни записи в продължение на 10 години и по искане на Комисията трябва да им предоставят съответната информация.

ОРГО предвижда и една своеобразна санкция за държавите членки, които по някаква причина са отпуснали помощ по специалния ред, предвиден в регламента, т.е. без предварително уведомяване, но след проверка на ЕК последната е установила, че помощта не отговаря на някои от общите или специалните условия, заложи в ОРГО. Съгласно чл. 10 ОРГО Комисията може да приеме решение, съгласно което в съответствие с член 108, параграф 3 от Договора тя трябва да бъде уведомена за всички или за някои бъдещи мерки за помощ, приети от съответната държава членка, които иначе биха изпълнили изискванията на този регламент. Мерките, които подлежат на задължение за уведомяване, могат да бъдат ограничени до мерките, по които се предоставят определени видове помощи или които са в полза на определени бенефициери, или до мерки за помощ, приети от някои органи на съответната държава членка. Това решение е задължителен акт за изпълнение от страна на държавата членка, която е длъжна да се съобрази с предметния му обхват, като няма да може да се възползва за в бъдеще от облекчения режим, който ОРГО урежда. Що се отнася до конкретното подпомагане, за което е открито, че не отговаря на условията по ОРГО, считам, че ЕК може да упражни правомощията си поДФЕС и дори да го обяви за неправомерна държавна помощ с резултат възстановяване на помощта от бенефициера.

Европейската комисия одобри през 2017 г. нови правила за държавна помощ, с които някои мерки за публична подкрепа за пристанища, летища, култура и най-отдалечените региони се освобождават от предварителен контрол на Комисията, включвайки ги в приложното поле на ОРГО, разширявайки по този начин обхвата му. Целта е да се улеснят публичните инвестиции, насочени към създаване на работни места и растеж, като в същото време се запази конкуренцията. Новият регламент, който изменя Общия регламент за групово освобождаване, изгражда и допълва модернизацията на държавните помощи, като допълнително опростява процедурите и насочва контрола върху държавните помощи на ЕС към мерки, които действително засягат конкуренцията на вътрешния пазар. Това ще улесни и осигури правна сигурност за инвестициите в съответствие с целта на Комисията да стимулира инвестициите, за да стимулира създаването на работни места и растежа¹³.

Това освобождаване е както за пристанищата, така и за летищата с по-малко от 3 милиона пътници годишно – това са четири от всеки пет летища в Европа, които представляват около 13% от въздушния трафик. Регламентът също така позволява на публичните органи да покриват оперативните разходи на малките летища, обслужващи до 200 000 пътници годишно. Броят на тези малки летища е равен на броя на почти половината от всички летища в ЕС, но дялът им от въздушното движение е само 0,75 %. Докато тези малки летища могат да допринесат значително за свързаността на съответния регион, малко вероятно е те да нарушат конкуренцията на единния пазар на ЕС.

Що се отнася до пристанищата, сега държавите членки могат да извършват публични инвестиции в размер до 150 милиона евро в морски пристанища и до 50 милиона евро във вътрешни пристанища при пълна правна сигурност и без предварителен контрол от страна

ращ ефект не се прилага или се предполага, че е изпълнено, ако са изпълнени специфичните условия, предвидени за съответната категория.

¹³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/gber_2017_explanatory_note_ports_and_airports.pdf

на Комисията. Регламентът позволява на публичните органи да покриват разходите за драгиране в пристанищата и по водните пътища за достъп.

Основните условия за подпомагане на летищата са следните:

- Помощ не следва да се предоставя на летища, намиращи се в район на друго летище.
- Има доказана необходимост финансираната инфраструктура действително да бъде използвана в бъдеще и няма да бъде прекалено голяма.

- Помощта не надхвърля необходимото за задействане на инвестицията, като се вземат предвид бъдещите приходи от инвестицията (т.е. помощта може да покрие само „разликата във финансирането“).

- Само определен процент от инвестиционните разходи могат да бъдат субсидирани (в зависимост от размера на летището и от това дали летището се намира в отдалечен регион).

Що се отнася до пристанищата, условията са както следва:

- Помощта не надхвърля необходимото за задействане на инвестицията, като се вземат предвид бъдещите приходи от инвестицията (т.е. помощта може да покрие само „разликата във финансирането“).

- Само определен процент от инвестиционните разходи могат да бъдат субсидирани (в зависимост от размера и естеството на инвестицията и от това дали пристанището се намира в отдалечен регион).

- Единствено инвестиционните разходи са допустими за получаване на помощ (с изключение на драгиране, за които и разходите за инвестиции и поддръжка са допустими за получаване на помощ).

- Концесиите и другите възлагания на трети страни за изграждането, модернизиранието, експлоатацията или отдаването под наем на пристанищни инфраструктури трябва да бъдат възложени на конкурентна, прозрачна, недискриминационна и безусловна основа¹⁴.

Другата новост е, че в регламента е предвидено опростяване в няколко други области. По-специално Комисията ще разглежда само по-значителните случаи на държавни помощи, свързани с по-висок размер на помощ за културни проекти (и само ако тези мерки действително представляват държавна помощ, което в повечето случаи не е така) и за многофункционални спортни игрища. Новите правила разширяват максималната допустима инвестиционна помощ за проекти в областта на културата и наследството от 100 до 150 млн. евро. Той също така разшири максималната оперативна помощ за такива проекти до 75 млн. евро годишно (от 50 млн. евро). Помощта за инвестиции остава обвързана с максимума от горепосочените прагове или с разликата в жизнеспособността на проекта (което е по-ниско) и оперативната помощ за покриване на оперативните загуби (което от двете е по-ниско). Това обаче означава, че максимално допустимата помощ за културни проекти и проекти за наследство, които могат да включват големи културни и атракционни атракции от природни паркове до театри и музеи, сега е на много високо ниво. Единствено помощта за най-големите проекти за култура и наследство (т. е. помощ, надвишаваща горепосочените суми) би трябвало да се нуждае от индивидуално уведомяване¹⁵.

Комисията също така въведе промени в правилата, благодарение на които публичните власти ще могат по-лесно да компенсират предприятията за допълнителните разходи, които поемат, когато извършват дейност в най-отдалечените региони на ЕС, като взе предвид специфичните предизвикателства, пред които са изправени тези предприятия като например отдалечеността на регионите и зависимостта им от няколко търгувани продукта.

¹⁴ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/gber_2017_explanatory_note_ports_and_airports.pdf

¹⁵ <https://uk.dwf.gov.uk/sitecore/content/DWF/Home/Legal-Insights/2017/June/23-June-State-aid-for-ports-and-airports>

Инициативата има за цел да намали административната тежест за публичните органи и други заинтересовани страни в контекста на Програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT) на ЕС. Инициативата е част от усилията на Комисията да съсредоточи контрола относно държавната помощ върху по-големи случаи, въздействащи значително върху конкуренцията на единния пазар, като по този начин създаде най-голяма полза за потребителите. С тези инициативи се цели да се улеснят допълнително публичните инвестиции в подкрепа на нашите общи цели по отношение на работните места и растежа, климата, иновациите и социалното сближаване¹⁶.

Новите условия за освобождаване на летищата допълват Насоките на Комисията относно държавните помощи за летищата и авиокомпаниите (ОВ С 99, 4.04.2014 г., с. 3), които се прилагат за случаите, за които е уведомена. Новите условия за освобождаване улесняват и осигуряват правна сигурност за инвестиции в пристанищна и летищна инфраструктура в съответствие с целта на Комисията да стимулира инвестициите с цел стимулиране на растежа и създаването на работни места. Предложението е в съответствие с новоприетия Регламент (ЕС) 2017/352 на Европейския парламент и на Съвета от 15 февруари 2017 г. за създаване на рамка за предоставяне на пристанищни услуги и общи правила за финансова прозрачност на пристанищата.

Крайната цел е устойчивият растеж на конкурентния вътрешен пазар. Това дава възможност на държавите членки да намалят административната тежест и да оформят по-независим и по-бърз процес на предоставяне на помощ, за да достигнат нивата на освобождаване, към които се стреми Комисията. Според Комисията до 90% от настоящите и бъдещите мерки за помощ би трябвало да попадат в обхвата на ОРГО. По-голямата отговорност обаче е за държавите членки – именно те трябва да гарантират спазването на правилата за държавна помощ при прилагането на новия ОРГО.

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-1341_bg.htm

AMENDMENTS IN THE GENERAL BLOCK EXEMPTION REGULATION

Ginka Simeonova,

Law Department, New Bulgarian University

Block exemption measures include those exempted from the obligation to notify the Commission in advance and can therefore be applied without prior authorization by the Commission. The European Commission endorsed in 2017 new State aid rules which exempt certain public support measures for ports, airports, culture and the outermost regions from ex-ante control by the Commission, including them in the scope of the GBER, way its scope. The aim is to facil-

itate public investment aimed at creating jobs and growth while preserving competition. By focusing on the quality and efficiency of public support, state aid control can also help Member States to strengthen their budget discipline and improving the quality of public finances, which leads to better use of taxpayers' money.

Keywords: EU, Competition, State Aid, GBER